

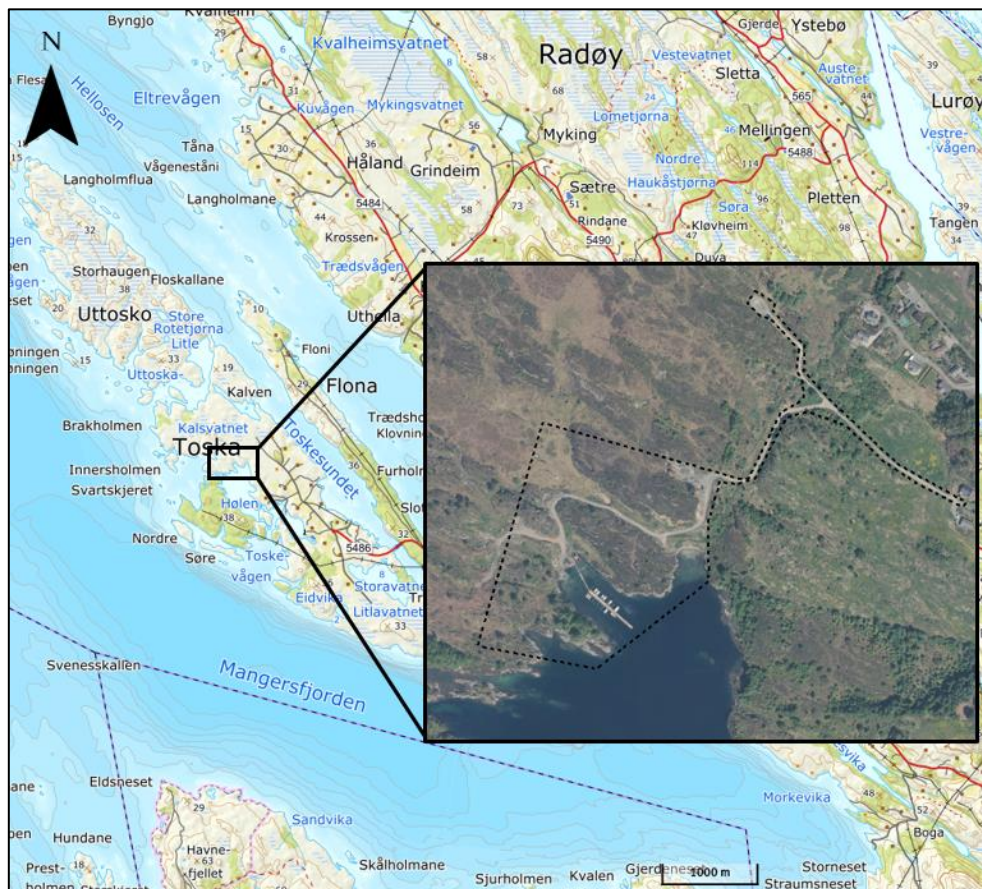
NOTAT

OPPDRAAG	Toska Fritidssenter, gnr 443, bnr 9 m. fl PlanID: 12602017000700	DOKUMENTKODE	10206091-01-PLAN- NOT-01
EMNE	Vurdering etter naturmangfoldloven	TILGJENGELIGHET	Open
OPPDRAAGSGIVER	Karen og Jan Ove Toska	OPPDRAAGSLEDER	Torunn Aasheim
KONTAKTPERSON		SAKSBEHANDLER	Ole Martin Nuven
		ANSVARLIG ENHET	Multiconsult Norge AS

1 Bakgrunn

I alle saker som omfatter naturmangfold, krever naturmangfoldloven (nml) § 7 at vurderingene og vektleggingene til naturmangfold (§§ 8-12) kommer frem av vedtaket.

Multiconsult er engasjert av Toska Fritidssenter for å utarbeide en ny detaljreguleringsplan for Toska Campingsenter. Formålet med planen vil være revisjon av gjeldene plan for å legge til rette for utleiehytter i stedet for campingplass. Plassering og avgrensning av planområdet er vist i figur 1 og 2.

Figur 1: Lokalisering av planområdet, samt omtrentlig avgrensning med sort stiptet linje. Kilde: Norgeskart.

01	19.12.19		Ole Martin Nuven	Marie Bjelland	Torunn Åsheim
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

Figur 2: Sort stiplet linje viser avgrensning av planområdet. Oransje felt viser områder som er satt av til hytteutbygging i gjeldende plan.

2 Naturgrunnlag

Ifølge NGU sitt berggrunnskart består berggrunnen i området av kvarts-feltspatrik båndet gneis/1/. NGU sitt løsmassekart viser at området er registrert som «bart fjell», som betyr at mer enn 50 % av arealet er fjell i dagen. Gneis er en hard og sur bergart som gir grunnlag for en triviell flora.

Planområdet ligger i boreonemoral vegetasjonssone, innenfor humid underseksjon (Bn-O3h). Denne er karakterisert av vestlige vegetasjonstyper og arter som er avhengige av høy luftfuktighet /2/.

3 Kunnskapsgrunnlag eksisterende naturtyper- og artsregistreringer

3.1 Naturtyper

I Naturbase /3/ er naturtypen *kystlynghei* (utforming *kalkfattig kystlynghei*) registrert på store deler av planområdet. Naturtypen er vurdert til å være svært viktig - A-verdi. Kystlynghei er også en naturtype som er vurdert til *sterkt truet* (EN) i Norsk rødliste for naturtyper 2018 /4/.

Ifølge fakta-ark i Naturbase ble det ikke funnet særlig mange interessante arter i naturtypen, og røsslyng og klokkelyng er dominerende. Ellers ble purpurlyng registrert i små forekomster. Det nevnes også at det er litt spredning av bergfuru og sitkagran. Naturtypen har fått A-verdi hovedsakelig grunnet lokalitetens størrelse. Lokaliteten ble sist undersøkt av Geir Gaarder fra Miljøfaglig utredning i 2007. I fakta-arket legges det til at mye av lyngen i området er gammel, og at det trolig ikke har vært beitet på lenge. Avgrensningen av naturtypen i Naturbase er vist i figur 3. Som det fremkommer av figuren inngår naturtypen i store deler av planområdet.

Figur 3: Avgrensning av naturtypen kystlynghei (fattig kystlynghei) fra Naturbase. Planområdet er omtrentlig avgrenset med sort stiplede linje.

3.2 Rødlisterarter

I Artsdatabankens Artskart /5/ er det ingen registreringer av rødlisterarter innenfor planområdet.

3.3 Vilttrekk

I rapporten Viltet i Radøy /6/ er nordvestlige deler av Toska (der planområdet er lokalisert) nevnt som et viktig viltområde. Artene ærfugl, siland, gråmåke, svartbak, makrellterne, tjuvjo, tjeld, storspove, heipiplerke, bergrisk og tornirisk er registrerte hekkefugler i området. Viltkartene fra rapporten tyder på at det ikke er viktige beiteområder eller hjortetrekk knyttet til planområdet. Imidlertid nevnes det i rapporten at det ikke foreligger en full oversikt over hjortetråkkene.

3.4 Fremmede arter

Av fremmede arter er det ingen registreringer i undersøkte kartdatabaser (Artskart, Naturbase, Vegkart), utover sitkagran og buskfuru som er nevnt i fakta-arket for naturtypen kystlynghei. Både sitkagran og buskfuru er vurdert til svært høy risiko (SE) på fremmedartslista 2018 /7/.

4 Nye registreringer

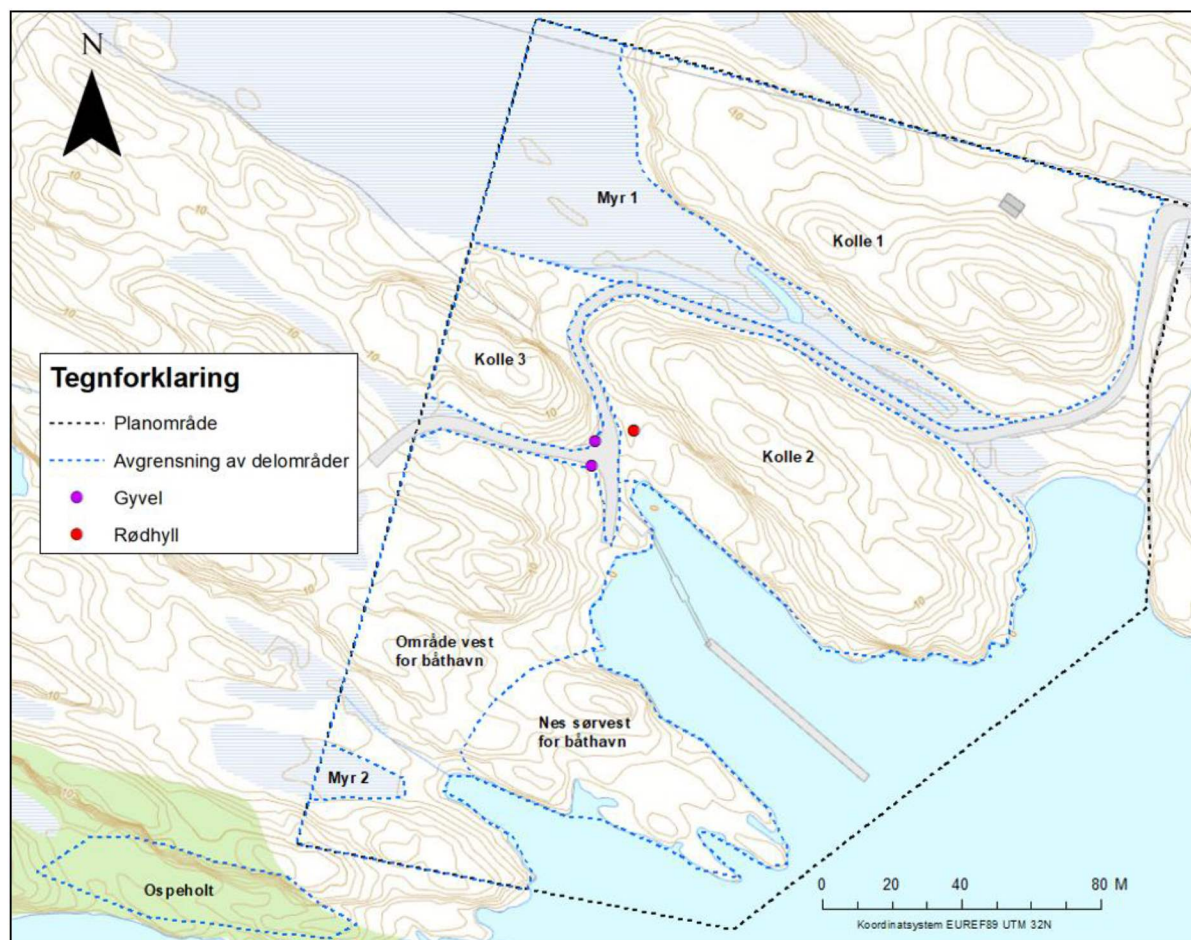
4.1 Metode

Planområdets vegetasjon ble undersøkt 14.10.19, noe som er sent i vekstsesongen. Hovedhensikten med befaringen var å kunne få supplerende kunnskap for å vurdere om avgrensningen av naturtypen i naturbase samsvarer med dagens situasjon. Vegetasjonen i området ble vurdert etter naturtyper skildret i *Håndbok 13, Kartlegging av naturtyper – verdsetting av biologisk mangfold (DN13) /8/*. I tillegg ble fremmede arter registrert.

Registreringene ble utført med ArcGis Collector. GPS på nettbrettet tilsvarer en håndholdt GPS (+ - 2 meter), og nøyaktighet vil variere etter satellittforhold. Etter feltarbeidet ble innsamlet data overført til ArcGis (ArcMap) via ArcGis online. Registreringene ble utført av biolog Marie Bjelland og miljørådgiver Ole Martin Nuven fra Multiconsult.

4.2 Naturtyper og arter i utbyggingsområdene

Hele planområdet ble undersøkt under befaringen. Figur 4 viser inndeling av delområder, samt registreringer som er gjort innenfor de aktuelle områdene. Befaringen har hovedsakelig fokusert på de delene av landskapet på land som vil bli utbygd til bosetning (B) (hytter). Vegetasjon i sjø er ikke blitt undersøkt. Under befaringen ble det observert små skudd av buskfuru og sitkagran spredt over hele planområdet. Disse er ikke tatt med på kartskissen i figur 4, men er omtalt i teksten under.

Figur 4: Avgrensning av delområder innenfor planområdet, samt registrering av fremmede arter. I tillegg til gyvel og rødhyll ble sitkagran og buskfuru observert spredt over hele området.

Nordre del (kolle 1, kolle 2, kolle 3 og myr 1)

Nordre del av planområdet inkluderer delområdene kolle 1, kolle 2, kolle 3 og myr 1, og består hovedsakelig av koller med lynghei, samt en større myrflate (figur 4). På kollene er artssammensetningen i lyngheia dominert av middels til kraftig røsslyng i feltsjiktet. Jordsmonnet er skrint og det stikker flere steder opp berg i dagen. I tillegg til røsslyng opptre arter som finnskjegg, einer, mjølbær, blokkebær, tepperot, klokkeling, rome, tyttebær, samt sisselrot og vivindel på kolle 2. De fremmede artene sitkagran og buskfuru ble observert spredt på alle kollene. Bilde fra kolle 1 er vist i figur 5.

Figur 5: Kolle 1. Bildet er tatt mot vest og viser vegetasjonen med dominert av middels grov røsslyng og spredte forekomster av sitkagran og buskfuru.

Kolle 2 er generelt mer gjengrodd enn de andre kollene i planområdet. Røsslyngen er kraftigere (eldre), og det er flere og større busker/trær av einer, furu, buskfuru og sitkagran som stedvis står forholdsvis tett (figur 6). I tresjiktet ble det også registrert enkelte forekomster av bjørk og rogn. Vegetasjonsutformingen gav lite antydning til beiting. Ifølge grunneier har det ikke vært beitet i lyngheia innenfor planområdet siden november 2017. På sør-/sørvestsiden av kolle 2 (mot veien) er det et lite område med åpen fuktig fastmark i gjengroing med arter som knappsviv, mjøldurt, tistel, geitrams, samt strandrør i kantene. Ved veien ble det registrert to forekomster av gyvel, samt én forekomst av rødhyll, se figur 7. Både gyvel og rødhyll er begge i kategori *svært høy risiko (SE)* på fremmedartslista av 2018.

Av de tre kollene med lynghei i nordre del av planområdet, er det kolle 3 som er minst gjengrodd. Røsslyngen er mindre grov, og det er færre innslag av einer og fremmede bartrær. Dette skyldes antakeligvis ikke beiting, men at jordsmonnet her var skinnere enn på de to andre kollene.

Nordvest i planområdet finner vi ei myr (myr 1) som strekker seg østover mellom kolle 1 og kolle 2, se figur 4. Myra er del av ei større myr som strekker seg ca. 200 m nordvest fra planområdet. I den delen av myra som er innenfor planområdet er det snakk om løsmattemyr (stedvis med tuer) dominert av ulike torvmoser og graminider. På tuene vokser blant annet røsslyng, pors, bjørnekam og knappsviv. Se bilde av myr 1 i figur 8.

Figur 6: Kolle 2 hvor det generelt var kraftigere røsslyng og tettere bestander av busker og trær (einer, furu, bjørk, rogn, buskfuru og sitkagran). Bildet er tatt mot vest.

Figur 7: Gyvel, markert med rød sirkel, ved veikrysset mellom kolle 2 og kolle 3. Kolle 3 kan skimtes bakerst til høyre i bildet. Nærmest i bildet vises deler av den fuktige fastmarka som var gjengrodd av blant annet knappsiv og geitrams.

Figur 8: Myr 1. Bildet er tatt mot vest.

Søndre del (område vest for båthavn, nes sørvest for båthavn, myr 2 og ospeholt)

I området vest for båthavnen er terrenget kupert. Artssammensetningen er tilsvarende lyngheiene i nordre del av planområdet, og feltsjiktet domineres også her av middels kraftig røsslyng. I tillegg til spredte forekomster av små skudd av sitkagran og buskfuru er det her flere større trær og busker av norsk furu og eier. Like nordvest for båthavna, hvor det er planlagt hyttetomter, bar vegetasjonen spor av gjødsling. Dette ble observert ved at røsslyngen var dekket av et gråbrunaktig lag som luktet gjødsel. I tillegg til flere små skudd av sitkagran var det her også høymole, kløver og graminider.

Området som er antatt gjødslet strekker seg videre vest/sørvest utenfor planområdet. Ved enden av veien (sør for kolle 3, figur 4) stod det lagret diverse tanker med uvisst innhold. Her var det også dumpet rester av gammel asfalt.

Sørvest for båthavnen er det et lite nes som strekker seg ut i fjorden (figur 9). Her var det en tett forekomst av sitkagran, stedvis så tett at det ikke var mulig å passere gjennom trærne. I området vest for neset er det mer lynghei (også her dominert av middels kraftig røsslyng) i tillegg til en liten myr (myr 2). I og rundt myra vokste mange av de samme artene som på myra i nordre del, i tillegg til blant annet stjernestarr og bjørnemose. I dette området ble det også observert ei brunstgrop og spor/lort etter hjort.

Ca. 20 m sørvest for planområdet ble det registrert et område med flere større ospetrær nedenfor en bergskrent (se lokalisering i figur 4). Området ble ikke nøyere undersøkt, men det er sannsynlig at området, grunnet trærnes størrelse, kan utgjøre naturtypen *gammel lauvskog (F07)* med utformingen *gamle ospeholt*. Det er ikke ventet at dette området vil bli berørt av utbyggingen, da det er utenfor planområdet. Se bilde av ospetrærne i figur 10.

Figur 9: Bakerst i bildet vises området vest/sørvest for båthavnen. Til høyre i bildet sees området hvor det var flere store trær og busker av furu og eier, mens til venstre vises deler av neset hvor det var tett forekomst av sitkagran.

Figur 10: Området med større ospetrær, registrert ca. 20 m sør for planområdet.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Nøkkeldata:

Rødlistearter: Ingen**Fremmedarter:** Sitkagran, buskfuru, gyvel, rødhyll**Andre arter av nasjonal forvaltningsinteresse:****Arter av regional eller lokal forvaltningsinteresse:** Ingen**Utvalgte naturtyper (jf. forskrift av 13. mai 2011):** Ingen**Verneområder:** Ingen**Verneplan for vassdrag/prioriterte vassdrag:** Ingen**Naturtyper:** Kystlynghei, ospenholt (utenfor planområdet)**Truete vegetasjonstyper:**

5 Naturmangfoldloven § 8-12

KUNNSKAPSGRUNNLAGET (§ 8)

Kunnskapsgrunnlaget i en sak skal ifølge Naturmangfoldloven stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Kunnskapsgrunnlaget bygger i dette tilfellet på eksisterende registreringer i området, og feltarbeid utført under gode værforhold, men nokså seint i vekstsesongen. Feltarbeidet ble først og fremst utført i områder som er planlagt utbygd på land. De nasjonale miljødatabasene Naturbase /3/, Artskart /5/ og rapporten Viltet i Radøy /6/ er brukt. Andre kilder blir referert til fortløpende. Samlet sett vurderes kunnskapsgrunnlaget til å være tilfredsstillende.

FØRE-VAR-PRINSIPPET (§ 9)

Ifølge nml § 9 skal ikke mangel på kunnskap brukes for å grunngi eller å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak. Førre-var-prinsippet kommer til bruk når en ikke har tilstrekkelig med kunnskap til å vite hva slags påvirkninger avgjørelsen vil ha for naturmangfoldet.

Det understrekes at det ikke er kartlagt akvatisk vegetasjon i forbindelse med utbyggingen rundt selve båthavna. Man antar at utvidelsen av bryggen sammenlignet med eksisterende situasjon vil ha minimal innvirkning på økosystemet inni bukten.

Planområdet ligger lett tilgjengelig. Sammen med eksisterende informasjon i naturbase og befarings utført i oktober 2019 vurderes kunnskapen til å være tilstrekkelig for å kunne si noe om omfang av tiltak for naturverdiene i planområdet. Tidspunktet på året var ikke ideelt, men tilstrekkelig for å vurdere om utstrekningen av naturtypen (kystlynghei) i Naturbase samsvarer med dagens situasjon. Da det er registrert fremmede arter i området, bør det gjennom reguleringsbestemmelsene sikres at det utarbeides en tiltaksplan for fremmede arter i planområdet. Med dette som utgangspunkt vil ikke førre-var-prinsippet tillegges mye vekt.

ØKOSYSTEMTILNÆRMING OG SAMLET BELASTNING (§ 10)

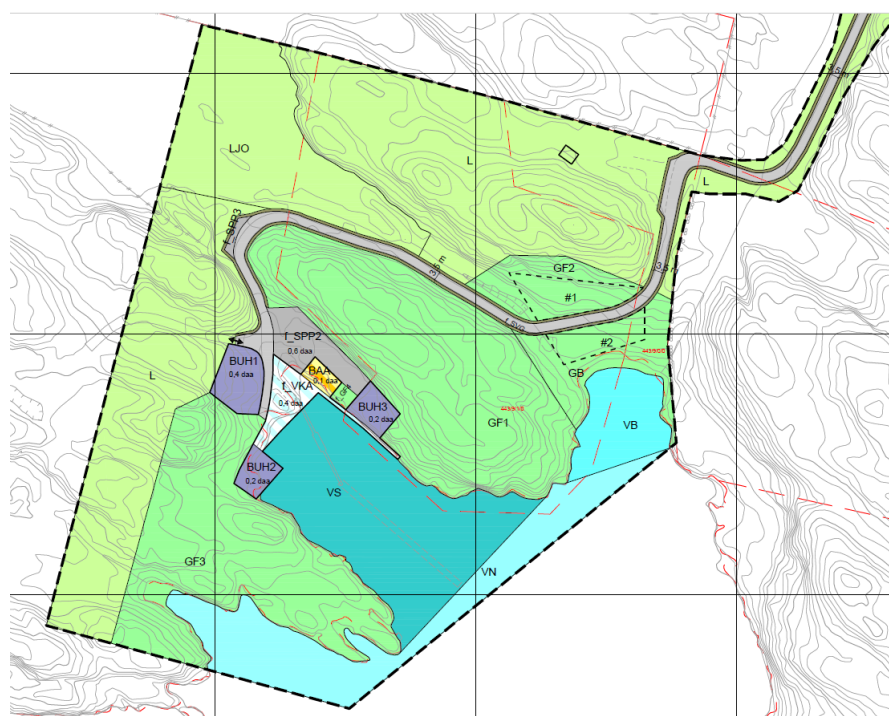
Den samlede belastningen som et økosystem er eller vil bli utsatt for, skal vurderes i henhold til § 10 i Naturmangfoldloven. Planområdet har i dag store uberørte areal. Befaringen har vist at de deler av kystlyngheia (registrert i Naturbase) som er innenfor planområdet, i mer eller mindre grad bærer preg av gjengroing. Dette begrunnes med at det jevnt over ble registrert flere små, og i enkelte områder også større, busker og trær av buskfuru, norsk furu, sitkagran og einer, samt middels grov til grov røsslyng. Ifølge Geir Gaarder er den gitte A-verdien for naturtypen i stor grad knyttet til størrelse, ettersom den er del av et større område av høy verdi. I fakta-arket legges det også til at det er viktig med regelmessig skjøtsel dersom området skal ha verdi som kystlyngheia i fremtiden, og at det vil være bra med ulike typer beitedyr i området.

I henhold til DN-håndbok 13 sine beskrivelser for avgrensning og prioritering av naturtypen, skal det gjøres vurderinger av gjengroing/hevd og velutviklethet, slik at de mest homogene og intakte lyngheiene blir prioritert. Som tidligere nevnt bar hele kystlyngheia innenfor planområdet preg av gjengroing, men enkelte områder har kommet lenger i gjengroingsfasen enn andre. Det bør fremdeles være et mål om å søke å bevare så mye av den eksisterende kystlyngheia som mulig, ved å legge utbyggingen til områder som er av lavest verdi.

I det undersøkte området var det området sør og vest for båthavna, samt kolle 2, som bar mest preg av gjengroing, og dermed kan vurderes å ha lavere verdi enn det som er satt i Naturbase. I følge planframlegget er det ikke lenger planlagt å bygge ut hytter oppe på selve kollene som i gjeldende plan, men i stedet nede langs sørsiden av kolle 2 vest for veien, se figur 11. Som beskrevet i kapittel 3 var kolle 2 et område som var gjengrodd av blant annet geitrams, knappsviv, mjøddurt og tistler. Det er også planlagt to hytter like nordvest for båthavna, der området bar preg av gjødsling i tillegg til gjengroing av bartrær og blant annet høymole. Det er ikke ventet at myra i nord (myr 1) vil bli direkte berørt av utbyggingen, men endret dreneringsforhold vil kunne påvirke myra

Planframlegget fremstår som et godt alternativ for å best mulig bevare kystlyngheia innenfor planområdet, ved at områdene som bygges ut også er de mest gjengrodd, samt lokalisert i nærheten av eksisterende vei.

Det vurderes at dersom utbyggingen følger den foreløpige planen som vist i skissa i figur 11 og sikrer hytteplasseringer med byggegrenser i reguleringsplanen, vil dette være et alternativ som påvirker naturtypen i liten grad.

Utkast til planframlegg

Figur 11: Illustrasjonsplan fra arkitekten. Planen viser at den planlagte utbyggingen på land er i de områder som er mest gjengrodd

KOSTNADENE VED MILJØFORRINGELSE SKAL BÆRES AV TILTAKSHAVER (§ 11)

Tiltakshaver er klar over at kostnader ved å hindre eller minimere skade på naturmangfoldet som tiltaket berører, ifølge Naturmangfoldloven § 11 skal dekkes av tiltakshaver. Kostnader ved å hindre eller redusere skade omfatter alle kostnader ved forebyggende eller opprettende tiltak. I dette kan det også foreligge kostnader ved å fremskaffe kunnskap (jf. befarng).

MILJØFORSVARLIGE TEKNIKKER OG DRIFTSMETODER (§ 12)

For å unngå eller redusere skade på naturmangfoldet, skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, samt lokalisering av tiltak, vurderes.

På generelt grunnlag bør tiltak utføres på en mest mulig skånsom måte for miljøet, og ulike løsninger vurderes med hensyn på blant annet naturmangfold.

Det bør vurderes om det skal gjøres en kartlegging av akvatisk vegetasjon der det er planlagt utbygging ved båthavna.

Det er registrert fremmede arter i området – sitkagran, buskfuru, gyvel og rødhyll. For å redusere de negative virkingene av tiltaket er det viktig at fremmede arter fra området håndteres på rett måte slik at det ikke medfører spredning av de uønskede fremmede artene.

Buskfuru og sitkagran (SE) er fremmede arter som spres effektivt med vind. De har stort invasjonspotensiale i åpne naturtyper som kystlynghei og myrflater, ved at de reduserer bestander

Vurdering etter naturmangfoldloven

av lyskrevende, sårbare og truede planter. Det er ikke nødvendig med tiltak ved massehåndtering. Plantemateriale skal leveres til forbrenning, men vedaktig materiale som f.eks. trestammer kan disponeres fritt.

Gyvel (SE) er en busk med rikelig blomstring og frøformering. Arten er innført som hagebusk i Norge og sprer seg effektivt med frø, både med vind, fugl og ved forflytning av jordmasser. Artsdatabanken har vurdert arten til å ha store negative konsekvenser for enkelte naturtyper, ved at den blant annet innfører nytt busksjikt og i tillegg kan eutrofiere substratet ved nitrogenfiksering. Gyvel er en art som kan spres med masseforflytning, og det vil derfor være nødvendig med tiltak ved massehåndtering. Masser ned til 0,3 m under terreng vurderes som infisert og kan ikke håndteres fritt. Plantemateriale skal leveres til forbrenning i tette sekker.

Rødhyll (SE) er en høy busk som formerer seg med frø. Fruktene er saftige bær som spres med fugl. Frøbanken er kortvarig. Rødhyll har ingen muligheter for vegetativ formering. Det er ikke nødvendig med tiltak ved massehåndtering. Plantemateriale skal leveres som hageavfall til varmkompostering.

6 Referanser

1. Geologiske kart: <http://www.ngu.no/no/hm/Kart-og-data/>
2. Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon, Statens kartverk, Hønefoss
3. Naturbase: www.naturbase.no
4. Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet 29.11.19 fra <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
5. Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no>
6. Overvoll, O., Wiers, T. & Toft, A.N. 2004. Viltet i Radøy. Kartlegging av viktige viltområde og status for viltartene. – Radøy kommune og Fylkesmannen i Hordaland, MVA-rapport 9-2004: 1-45
7. Elven, R., Hegre, H., Solstad, H., Pedersen, O., Pedersen, P.A., Åsen, P.A., Bjørke, K. & Vandvik, V. (2018). Karplanter, vurdering av økologisk risiko. Artsdatabanken Permanent url: <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
8. Direktoratet for naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13-2006 2.utgave (2007).